

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TARSADALMI ES KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Arad és csanádi egyesült vasutak palotájában, főbejárat-tól balra az udvarban. — Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 357.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Az utolsó fórum.

Arad, szeptember 1.

(L. L.) A rendkívüli mozgalmas nyári szünet után a legközelebbi napokban e ciklusban utolsó ülészakára jön össze a képviselőház. A többség nyugodt lélekkel és a kötelesség buzgalmával jön a reá váró feladatokat teljesíteni, míg a többi pártok és frakciók müdühel gyűlnek egybe, hogy agyonbeszéljenek mindent, ami nem az ő inyuk szerint történik. Az ellenzéki vezető személyek a parlamenti szünet alatt nagyon gyakran vettek maguknak alkalmat, hogy előre bejelentsek azt a mérges haragot, melylyel a kormány előterjesztéseit, szándékait és intézkedéseit fogadni akarják és a szabadelvű pártnak mindakét kezével kell hadakoznia, hogy visszaverje mindazokat a támadásokat, melyeket a pártpolitika és a közelgő választásokra való kilátás a mandátumok, a hivek és prozeliták érdekében diktál az ellenzéki matadoroknak.

Es nem titkolhatjuk, a szabadelvű pártra váró feladat kétszeresen komoly és kétszeresen nehéz, mert két irányban kell felvenni a harcot és két arcvonalban kell találkoznia az ellenséggel. Az egyik arcvonalat, mely Ausztria ellen fordul, állami szövetségeseink érhető módon óriási erővel támadják és ebben a harcban, az osztrák agresszív politika visszautasításában kellene, hogy bizonyos fokig az ellenzéki pártok is, vagy legalább egy részük támogassák a szabadelvű pártot.

A másik arcvonala a kormánypártnak a függetlenségi párt támadásainak van kitéve, amely párt tudvalevőleg a fenn-

álló közjogi viszonyt megdönteni, a két állam szövetségét megsemmisíteni és a tiszta perszonáluniót behozni iparkodik. Ez az arcvonala a szabadelvű pártnak az 1867-i kiegyezést, Deák Ferencz nagy művét védi és ebben a küzdelemben kellene, hogy Ausztria ne akadályozza a szabadelvű pártot, ha már tetterős támogatásáról le kell mondania.

Ezek azok az okok, melyek miatt a szabadelvűpárt legközelebbi feladatát nagyon komolynak és kétszeresen nehéznek mondjuk.

A szabadelvűpártnak, ha feladatát kötelességszerűleg teljesíteni akarja, mindkét irányban a legerélyesebben kell harcolnia és a két fronton győztesnek kell maradnia. Az 1867-iki kiegyezést győzelmesen meg kell védelmeznie mind roham és támadás ellen és az ország érdekeit teljes kötelességtudattal és erélyesen meg kell védenie, mert különben magát az 1867-i kiegyezést veszélyeztetni és itthon teszi népszerűtlenné, állandó időre tarthatatlanná. A Bánffy-kabinet győzelme az Ausztriával folyó kiegyezési tárgyalások alkalmával magának a kiegyezésnek győzelmét és megerősödését jelenti, míg a kabinet kudarcza a vám- és kereskedelmi szövetség megújításának szaratalan kérdéseiben kell, hogy végzetes legyen a nagy kiegyezési műre. Ha innen is, tul is félreismerték, vagy kevésre becsülték volna a magyar kormány nehéz állását és komoly feladatát, ugy még az utolsó pillanatban fontolják meg, minők a konstellációk, melyek mellett a kormány a nehéz munkába lép.

A mód, amelyen ezt a harcot megvívják, a képviselőháztól függ. A Ház a

büntető perrendtartás tárgyalásával kezdi munkáját, melyet azonban talán tizennégy nap mulva megszakít, hogy a költségvetés tárgyalásához fogjon. Simán tárgyalja-e a Ház ezt a költségvetést? A Ház elé terjesztik-e a kiegyezési javaslatokat? Hajlandó lesz-e a Ház azokat a kvótajavaslat nélkül tárgyalni? Lehetséges lesz-e a legutóbb felmerült eszmét, az egyévi provizoriumot keresztül vinni, vagy mégis fel kell majd mondani a vám- és kereskedelmi szövetséget? Ennek folytán ideje előtt feloszlatták-e az országgyűlést, vagy megtartja a Ház működő képességét törvényes határidejéig?

E kérdésekre utolsó fórumon a magyar képviselőház maga adja meg a választ. A kormánynak a nemzettel szemben teljesíteni való kötelességei vannak és azok teljesítésében nem szabad magát semmi által sem gátoltatni, semmi tekintet által sem befolyásoltatni. — A függő kérdések kedvező elintézéséhez meg fogja találni az utat és módot és egyszerűen a képviselőházra bizza a csatátér meghatározását. Ha ezeket az ügyeket, a kérdések egész komplexumát a választók elé akarják vinni, a kormány oda is követni fogja a pártokat és győztesen megállja a harcot. Vagy ha a mostani Ház magának akarja biztosítani a kiegyezési tárgyalásokat, a kormány akkor is helyt áll és teljesíti kötelességét.

Döntsön tehát a *hogyan és mint felett* az utolsó fórum. A dolog lényege a szabadelvű pártra és kötelességtudatára lesz bízva.

Be akarják-e Ausztriában is vallani, vagy sem, — mindegy; köztudomásu és már az eddigi tárgyalásokból is látható,

Az „Aradi Közlöny“ tárczája.

Statárium.

Írta: Gyulai Farkas.

A vonat prüszögve rohant el az órház előtt, hosszasan füttyült, mert alagut előtt repült, menydörögve szaladt bele a tátongó sötétségbe, a hegy rengett bele, aztán lassan elhangzott zakatolása, a sziklák tovább folytatták ezer esztendőök óta tovább folytatott álmutakat.

Az ór, Bálya Péter, a két vasnyom közé tette a tilalomtáblát és önkénytelenül még egy pillantást vetett a vasuti vonalra, egy-két, helyke billegény szádkécselt jó messze, a távolból még hallotta gyakorlott füle a vonat elhaló robaját, minden rendben volt, sietett be kis fészkebe.

Vidám kedves kis fészkek volt az, a ház körül virágos kert, meg egy kis gyümölcsös, a házban viruló asszonyka, meg egy kis baba. Bálya Péter meg volt győződve arról, hogy az állomásfőnök rémitő nagy ur, hiszen három arany esillagot visel, de azt hiszem, még annak sem kivánczozott, ugy meg volt elégedve sorsával. Pedig uralm isten, mennyi gondja volt! A családját eltartania kevés fizetésből, meg egy kis földcsékből nehéz munkával lehetett. Maga csak a ház körül dolgozhatott, a bérelt földjére, melyet „felében“ tartott,

csak alig mehetett, mert hát a „menetrend“, ez a legszigorubb ur, nem engedte. Es Bálya Péter előtt az a nagy papirnap volt a szent biblia. Könyv nélkül tudta, mégis mindennap nézegette, hűségeseen engedelmeskedve minden olyan számjának, mely reá vonatkozott. Az alagutat bejárnia pedig minden áldott nap többször kellett, valahány vonat jött, annyi előtt. Nem csak dologról volt szó! Hátha éppen az alagut elé gurul valami szikla, mint két évvel ezelőtt, vagy elalszik benne egy üveges tót, mint tavaly. Nem a szolgálattal nem szabad tréfálkozni.

— Ember életről van szó, — szokta Bálya mondogatni és hóban, fagyban, rekkenőségben, éjjel-nappal egyformán rideg könyörületlen pontossággal végezte a dolgát. Még talán a lakodalma alatt, mikor most négy éve a pap eskette, is eszébe jutott:

— Eppen most megy a 301-es, vajjon Kis János vigyáz-e a helyemen?

Mert hiába beszélt ő emberéletről, magát a mozgó vonatot, a száguldó gőzkocsit is szerette, aggódott érte.

— Micsoda hatalmas masina! — gondolta magában a kezdetben bizonyos szorongó aggodalommal állott, mikor el elrohant előtte egy-egy vonat. Később megszokta a gőzparipák dübörgő sietségét. Ak, nincs is szebb látvány, mint a nyílt pályán éjjel egy gyorsvonat. Ime, két tüzzsem villog a távolban, tompa moraj

hallszik, mely mind erősebbé válik, aztán egyszerre zakatolva, menydörögve csap el az ember előtt a vonat, a szele is elég arra, hogy földhöz vágja az embert, ha közel áll, semmivel sem törődik, hanem rohan bele az éjszakába a hegy torkába.

Es mégis ugy érezte, hogy a hatalmas gyorsvonat az ő alárendeltje, igen, mert hiszen neki kell rá gondot viselnie. Az a villogó tüzzsem, amint feléje közeledett, mint-ha egyenesen az ő szemébe nézett volna messziről:

— Bálya Péter! Sok embert hozok, asszonyt, gyermeket, jöhetünk? Nincs baj? Az alagut rendben van?

Mindig nyugodtan várta, mindig nyugodtan nézett utána, ő megtette a maga kötelességét. Es a kerekék dübörgésének elenyésző zaja az ő megnyugtató szózata volt.

— Ugy, most mehetsz be az asszonyhoz, a gyerekekhez.

Bálya Péter be is ment és most épen hozzálátott a kukoricza hántáshoz. Begyűjtötte egész termését, egy pár zsák volt az egész, a mit télire el kellett mégis tennie. A „maléiaszt“ nagy szerepet játszott házánál és éléskamrájának főtartalmát a törökbuza képezte.

A hántásnál Onuc is segédkezett. Onuc a szomszéd faluból való hatalmas siheder volt. Egy pohár pálinka: ez volt az Onuc vágyának netovábbja s azért képes lett volna akár-

hogy szilárd és biztos jogalapján sikerült a Bánffy-kabinetnek Magyarország érdekeit elismerésreméltó módon és teljes mértékben méltánylásra emelni. Innen ered az osztrák kabinet renitencziája és az a törekvése, hogy más téren jusson előnyökhöz, mint pl. a kvóta felemelése által. — Ellenzéki pártjaink azonban nem akarják látni ezt a körülményt s nem akarják elismerni a kormány érdemeit. Itt is, mint Bécsben, az elérhetetlen után törnek és zavarokat okoznak ott, a hol támogatni kellene. Bánffy miniszterelnök méltó lesz a nagy feladathoz, melyet maga elé tűzött, győztesen végig harcolja a harcot, ha majd beszélt az utolsó fórum.

Közös miniszteri értekezlet. Tegnap délelőtt, közvetlenül a király elutazása előtt, újabb közös miniszteri tanácskozás volt, király ő felségének személyes elnöke mellett. A tanácskozásban résztvettek Goluchowski gróf külügyér, Kállay Béni közös pénzügyminiszter, Bardeni gróf és Bánffy báró miniszterelnökök. A tanácskozás körülbelül két óráig tartott. Bánffy báró és Fejérváry báró honvédelmi miniszter délután Budapestre utazott vissza, ellenben Jósika báró erdélyi birtokára rándult. Bilinski osztrák pénzügyminiszter végül Teplitzbe utazott és körülbelül tizenöt napig ott marad, családja körében.

A nyári szünet vége. Az országgyűlési nemzeti párt szeptember 2-án, délután értekezletet tart; a bányai eljárásról szóló javaslatot fogja tárgyalni.

A béke diplomatája.

Arad, szeptember 1.

Általános megdöbbenést és mély részvételt keltett mindenfelé Lobanoff-Rostovszky herceg hirtelen halála. Rövid ideig, alig másfél estendeig volt Oroszország külügyminisztere, de azalatt a békét sóvárgó népek nagybecsülését vívta ki magának. Mert bár az orosz hatalmi érdekeknek jobb szószólója és munkása nem volt is hazájának, mégis az európai béke egyik legbiztosabb embere halt meg benne. Ugy is hívták az orosz államférfiak „a béke diplomatája”.

A holt politikus nem szorul a nekrológ túlzására — azt hisszük, II. Miklós császár békés hajlamát nem ő oltotta uralkodójába, hanem azalatt nyerte meg ura fölkeltlen bizalmát, hogy

mire. Dolgozott is néha, de általában inkább szerette lopni a napot s a mit lehetett egyebet is, olyasmit, a mit a faluban beihatótt.

Hiába dolgozott te Bálya Péter s a feleséged oly szorgalmasan: Onucz már kiszámította, hogy erre a pár zsák kukoriczára ő ugyanannyi kupa pálinkát kaphat. Es vad szomjában, hisz éhségnek nem nevezhetem, el volt tőkelve arra, hogy még ma éjjel ellop mindent a padlásról. A falu negyedóránnyira fekszik a völgyben, majd elviszi ő oda azokat a zsákokat.

Estére mindennel elkészültek és Onucz a bérével, meg ráadásul egy darab kenyérral elbucszott, elmondván, hogy ő most megy be a városba, abba a roppant nagy városba, melynek az utcáján is — úgy mondják — vasut megy!

Az ő családja körében jó kedvvel vacsorált.

— Hála Istennek, jól termelt a törökbuza, — szolt feleségének.

— Istennek legyen hála, Erzsike ugy is szereti a „puliszkát,” legalább lesz a tékre neki is. Aztán elgőgicsélt a kis lány, elmondta, mi mindent nem látott a kukoriczaföldön. E közben egészen besötétedett.

— Klári, fedtesd le a gyermeket.

A kis leány nem sokára elaludt, oly mélyen, hogy a vonat sija sem tudta fölébreszteni.

meggyőződésük a békeszeretben találkozott. Rendelkezésre bocsátotta e békeszeretnek az európai összes udvaroknál szerzett gazdag tapasztalatait, neve kiválóságát és ritka diplomata ügyességét, mely a legnagyobb akadályokon győzni tudott. Rövid minisztersége alatt az események, különösen a keletiek, bőven igénybe vették zsenialitását s talán az ő közreműködése nélkül a török zavargások nem volnának ma pusztán kellemetlen, fenyegető, de elvégre mégis csak a török birodalmat sújtó lokális bajok.

Mikor Lobanoff Giera helyére lépett, javában folyt a háború China és Japán között. Nagy befolyású urak ellenében kívánta urától, hogy Oroszország ne álljon Japán oldalára, hanem tanácsaival és fegyverei megmutatásával készítse a hadakozó felek békekötését. Ma mindenki neki ad igazat, a ki nem akart háborúba rohanni, mert Oroszország a Csendes ocean partjain őregbitette befolyását és nem kötötte le hadi erejét annyira, hogy itt az európai határokon teljes szabadsággal ne mozoghatna, a mit nem nagy örömmel tapasztal lépten-nyomon — Anglia.

Halála az egész művelt világon kelt szomorú szenzációt. Mert hiszen mielőtt a legdiszesebb és legfontosabb pozícióba került, végigjárta a diplomata-iskola minden fázisát, képviselte uralkodóját majdnem mindenütt s a hol csak megfordult, tiszteletre és szeretetreméltó egyénisége kedvező emléket hagyott maga után. Nem csak a bécsi találkozást rendezte, de befolyása érvényesült az orosz-francia barátság megerősítésén s e barátság, hogy ő állt az ügyek élére, épp oly kevéssé öltött agresszív jelleget, a hogy a hármas szövetségnek nincs béke ellenes tendenciája. S míg egyfelől a bécsi találkozás a legjobb hatással volt minálunk és Oroszországban a béke barátjaira, Lobanov gondoskodott arról is, hogy e kedvező hatást ne paralizálja a visszahatás azoknál, a kik az orosz barátságra féltékeny szemmel nézhetnének.

S a hetven éves agastyán még egyre szötte az ambiciózus álmokat szolgálatokról, miket nemzetének és közvetve az egész világnak tehet, mikor a halál keze elérte. Vasuton ülve halt meg. Szomorú és lesújtó, de nincs híjával engesztelő vonásnak. Ez a vasut legszebb sikere színhelyéről hozta el, a hol maradandóságot öltöttek érdemei, melyeket egész Európa tisztelettel elismer.

Nálunk idegen volt, de nem ismeretlen. Közel másfél évtizeden — tizenhárom esztendőn keresztül volt Oroszország bécsi nagykövete.

Anyja is nyugalomra tért. Meleg nap: erősen fárasztó volt a mai. De a legfőbb már rendszerben van. A kukoricoza-termés főnn a padlásán. A padlás ajtaját lakattal lezárták, mert hát a ház hátsó végében van a följárata, hadd legyen jól lezárva.

Bálya Péter elbucszott feleségétől s maga mellé véve botját meg lámpáját, oldalára csatolva, inkább szokásból, revolverét. Aztán neki indult a pályának. Meg kell vizsgálni, át kell járnia, egy óra múlva itt van a gyorsvonat, aztán ő is leteküdhetik.

Ahogy kitette lábát a házból, lezárva az ajtót, elősettenkedett Onucz is. A terve ez volt. Négy-öt zsákot lehoz a padlásról, szépen lefekteti az alaguton tul levő bokorba, aztán két óra alatt beszállítja a falusi korosmárhoz. Az asszony, a gyermek mélyen aludt, a gazda pedig messze volt. Onucznak gyerekjáték volt lecsavarni a lakatot s egyenként elcipelni a zsákokat.

Most lépteket hallott. Bálya Péter jött vissza és az alagutba ment. Onucz gunyosan mosolygott magában a padlásan kuporogva. Menj, menj, nem oda tettem én.

De most már sietnie kellett. Az utolsó zsákkal tova surrant s megbújt az alagut előtt, oldalt egy szikla aljában. Bokrok fűdték el a házához visszatérő őt elől. Bálya Péter léptei elhangzottak. Onucz a sötétben óvatosan suhant előre.

vete. Ez idő alatt nagyon sok szimpatiait megnyert, mert megnyerő modoru ember, sima, udvarias, előzékeny és szellemes volt ő maga is. Magyarország községi helyzetét jól ismerte, megbecsülte és számon tartotta. Mindenkor jó barátunknak mutatkozott, kereste a kibékülés útját és kétegtelen, hogy II. Miklós császár loyális cselekedetében, a Rákóczy-kard adományozásában Lobanov hercegnék is meg volt a maga előkelő része.

Mindenesetre megérdemli, hogy részvételt vegyünk tudomást haláláról és kegyelettel szöljünk emlékére.

Lobanov herceg több mint egy fél évszázad óta működött a diplomáciai pályán. Az ut, a melyet befutott hosszú, fényes, de nehéz és sokszor nagyon is csuszamlós volt.

Az erőteljesnek látszó, jól megtermett ember volt olyan egészséges, mint a milyennek külseje mutatta. Hosszu idők óta szívdobogásban szenvedett, ami gyakran heves kinokat okozott neki. Két napos bécsi tartózkodása alatt azonban kitűnően érezte magát, a minek többször kifejezést is adott.

— Olyan pompásan érzem magamat itt, mint már régen nem.

Eredeti terve az volt, hogy nem kíséri vissza a cárt Kievebe, hanem Bécsben marad addig, míg ura Borcszlóba nem megy. Ez a szándéka csütörtököt mondott, miután a konstantinápolyi zavarok hírére a császár kívánta, hogy külügyminisztere az oldala mellett legyen.

Ott is volt, míg a halál végleg el nem ragadta onnan.

Lobanov e nem várt gyors elutazása miatt maradt el Nigra gróf olasz nagykövet szombatra tervezett ebédje is, mely az orosz külügyminiszter tiszteletére adatott volna.

Kasatni, a hol Lobanov halála bekövetkezett az orosz déli vasut egyik nagyobb állomása, a mely Kievehez gyorsvonattal onnyolc órai távolságra fekszik.

Mint más forrásból jelentik, szivbaja mostani bécsi időzése alatt is győzörte a herceget. Eppen egyik követnél volt látogatóban, a mikor szivgörs lepte meg. A rosszullet azonban hamar elmúlt és Lobanov megint jól érezte magát.

Kineveztetése idejéből érdekes adomaring diplomáciai körökben. A császár magához rendelte és programja elmondására szólította föl.

— Felség, csak engedjen cselekednem és meg lesz velem elégedve.

Ez volt a felelete, a programja s a császár valóban meg volt vele elégedve.

Utodja Bécsben gróf Kapnist, a mostani nagykövet lett. Ugy hírlik, hogy a bécsi nagykövet bátyja, gróf Kapnist, a híres ázsiai departement igazgatója kerül majd a külügyminiszterium élére.

Kombináció ez, mint ahogy kombináció

— Még van időm, — és hogy útját rövidítse, az alaguton át akart a völgybe jutni.

A gyorsvonat éleset fűtyölve, rettenetes sebességgel robogott el Bálya előtt, ki merően, katonásan jelezte lámpájával, hogy szabad az út. Az alagut sötét nyílásán beszállított már a tüzes izzószemű gőzparipa, az őt várta, mikor jön ki onnan erősebben zakatolva, hogy aztán a kanyarulatnál elbucszó az utolsó kocsi három vöröslámpájától. Egyszerre mintha a pokoli dőrejen keresztül valami állati nyöszörgést hallott volna. A következő pillanatban újab éles sípszó és igen gyakorlott füle jól hallotta a gőzfék surolását. Vérek minden csöpje szívéhez tódult. Mi történhetett? A vonat zakatolása megszűnt, a gyorsvonat az alagut végében, fejével a mozdonyal az alaguton kívül, megállott. Magában jajgatva rohant oda Bálya. Örökkévalóságnak tűnt föl minden pillanat előtte. — Mikor aztán az ijedt utasokon keresztül küzdte magát, ott látta a mozdony kerekétől darabokra szaggatva Onuczot, mellette a falhoz támasztva sértetlenül a kukoricozsákot.

„Ne iopj”, jutott eszébe Bályának; a tűzszögő mozdony pedig, mint rettenetes ítélőbíró, állott ott, tűzzemeivel az éjbe bámulva.

az új külügyminiszterről szóló többi hír. A császár nem igen határozott az utód dolgában mindjárt a halálhír vételkor s Kapnist grófra csak oly kevéssé gondolt, mint Nelidovra, akit szintén jelölnek. Valószínű, hogy a kettő közül valamelyik az orosz külügyminisztérium élére kerül s így nem is volt nehéz a kombinálás, de a jelölgetők azért türelemmel viselkedhettek volna egy kissé addig amíg legalább a Lobanov halálhíre Európaszerte elterjedt.

Megyei és városi közügyek.

Serrendje

az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága részéről 1896 évi szeptember hó 9-ik napján délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak.

1. A polgármester jelentése f. évi augusztus hórol.
2. O császári és apostoli l. kir. Felső Cabinet irodájának, a Felső személye körüli Minister urhoz intézett közleménye, mellyel Károly Lajos ur O. cs. és kir. Fenségének elhalálozása alkalmából Arad szab. kir. város közönsége részéről kifejezett részvét nyilatkozatért a legmagasabb köszönet nyilvánítottatik.
3. A nagymélt. m. kir. belügyminister ur intézkvénye a módosított nyugdíjszabály rendelet jóváhagyása tárgyában.
4. Arad sz. kir. város közigazgatási bizottságának évközi jelentése Arad sz. kir. város közigazgatási állapotáról.
5. A tanács jelentése az angyal utca szabályozásával kapcsolatosan szükséges városi törzsvagyont szerzése és elidegenítése tárgyában.
6. U. az. az aradi keresk. és iparkamara részére a nagykerut és br. Simonyi utca sarkán fekvő törzsvagyont képező 249 négyszögöl háztelek átengedése tárgyában.
7. U. az. a szél utca szabályozásával kapcsolatosan a városi törzsvagyont képező terület elidegenítése tárgyában hozandó határozat iránt.
8. Egy rendőrhadnagy állásnak választás utján való betöltése.
9. A tanács jelentése Péterfy Antal és érdektársainak kérvényére az aradhegyaljai villamos vasut részvénytársaság ügyében.

Arad, 1896. szeptember hó 1-én.

Kiadta
INSTITORIS KALMÁN,
főjegyző.

IDOJÁRÁS.

Légnyomás: reggel 7 órakor 764.4 milliméter, délután 2 órakor 762.8 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 16.2, délután 2 órakor C° + 23.9. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor D 1. délután 2 órakor N. 3. Felhőzet: reggel főlédült, délután győren felhős. Csapadék: az utolsó 24 órában: 9 milliméter zápor, kis égiháborúval.

Az arad-hegyaljai villamos vasut.

Arad, szeptember 1.

Nagyfontosságú dolgok kerülnek döntés alá a városi törvényhatóság szeptemberi közgyűlésén. Mintha a haladás szelleme, amely, valljuk be, már-már ismét elszunnyadni látszott közöttünk, megint ébredne és hatalmas szárnyapápasokkal iparkodnék városunkat egy újabb lépéssel előre vinni a kulturának azon a széles útján, mely az emberi nem s különösen a jelen generáció dicsőségére végigvonul immár az egész földtekén.

A levegő tele van izgalommal, az emberek eme lelki elektromosságával, amelytől felujulni szokott a természet, amely új életnek, jobb jövőnek a csiráját rejti magában.

Az egyik felhő, mely dus áldást ígérve lebeg mostanában a város közönsége és polgársága felett, de végigvonulni ígérkezik a megye legfontosabb utvonalaiban irányában is, az arad-hegyaljai elektromos vasut ügye, mely dacára minden kételkedőknek és közönyösöknek (ellenességeket nem említek, mert azok ninosenek) végre mégis a megvalósulás stádiumába jutott.

A vasut ügye, bátran mondhatjuk, immár biztosított van. Még pedig nem azok részéről, akik, mert a vállalatot óhajtanának tartják, hát készek volnának érte áldozatokat is hozni, de főképen olyanok részéről, akik azért tartják a vasutat óhajtanának, mert biztos hasznot várnak belőle.

Ebben a pillanatban, mikor a jogos kérések, aggódalmak a megfontolt ellenvetések s főképen a dologgal szemben tapasztalható teljes tájékozatlanság újra felemelik szavukat a vasut engedményeseinek azon önzetlen kérvénye ellenében, amely a városnak inkább morális és formai, mint anyagi hozzájárulását kéri a közhasznú vállalathoz, helyénvalónak látom rövid ismertetését azon előnyöknek, amelyek a vasut létesítéséből a városra, megyére, községekre és egyesekre hárulnak, azon biztosítékokat, amelyek ezen előnyöknek garanciáit létesítik.

Szóltam én ezekről már az idej tavaszon és nyugodtan mondhatom, hogy sikerült is sok barátot szereznem az ügynek. De ha a rokonszenv érzelmei e jó barátok lelkében megmaradtak is, elhalványodhattak előttük az érvek és a számok, amelyeknek ezt a rokonszenvet megnyerni sikerült. Ezeket az érveket és számokat akarom itt, a döntő pillanatban, ismertetni, azok számára, akiket ily fontos kérdésekben csak az érvek sulya és nem más érdekek, képesek meggyőzni.

Tagadhatatlan tény, hogy az arad-hegyaljai vasuti közlekedés ma nem elég sűrű, nem elég gyors és épen nem olcsó.

Lássuk az adatokat!

Közlekedik a vasut kifelé: délelőtt 1-szer, délután 2-szer, este 1-szer,
befeled: délelőtt 2-szer, délután 1-szer, este 1-szer.

Van tehát napjában összesen 4 utazási alkalom, amelyekhez mindenféle igényeknek, hivatalnokoknak, ügyvédeknek stb. stb. alkalmazkodni igen nehéz.

Ha csak az arad-gyoroki utat vesszük, az utazás tartama a következő:

Lóvasut	10 percz,
Várakozás átlag	20 percz,
Arad-Glogovác	14 percz,
Várakozás	3-10 percz,
Glogovác-Gyork	30-35 percz.
Gyorktól a szőlőig kocsin	10-30 percz.

Összesen 87-119 percz.

Kerül pedig, a szőlőrekonstrukció érdekében (!) keresztülvitt, reform óta az utazás ismét csak Gyorkig:

Lóvasut	10	kr
II. oszt. jegy	40	kr
kocsi Gyorkon	40-80	kr

90-130 krba.

Vagyis naponként négyszer, átlag 1 és háromnegyed órai idő alatt, a II. osztályon átlag 1 frt 10 krért lehet ma a hegyaljának csak a legelső állomásra és kijutni.

Ezzel szemben a tervezett elektromos vasut minden 15-20 perczben fog közlekedni, tehát a reggeli 6 órától esteli 11 óráig tartó napi üzem alatt 50-60-szor közlekedik naponként. Másrészt a tervbe vett és kényelmesen elérhető 30 kilométer órai sebesség mellett megint csak Gyorkig és környékeig számítva az utazás Arad Szabadságteréről egészen a nyaralóig legfőlegbb háromnegyedórai időt vesz igénybe, tehát egy teljes órával kevesebbet, mint a mai utazások átlaga. Végre pedig, szolid üzleti nyereség mellett lehetséges lesz a menetdíjakat akként megszabni, hogy ugyanaz az utazás az átlagos 1 frt 10 kr helyett az elektromos vasuton 25 krba kerüljön, vagyis átlag 85 krral kevesebbe.

Ki akarná ezek után kétségbevonni azt az állítást, hogy a villamos vasutnak ezen közúti vasut természete nemcsak azt fogja okozni, hogy a jelenlegi arad-hegyaljai forgalomnak legnagyobb része az elektromos vasut vonalain fog levezetődni, de az a gyors, sűrű és olcsó közlekedés egészen új, ma még beláthatatlan forgalmat fog teremteni, melynek közvetett és közvetlen haszna ugy Arad piaci forgalmára, mint az érintendő községek vagyonsodására és a hegyaljai szőlőbirtokok értékére mérhetetlen fontosságú lesz ugyan, de a vállalat jövedelmezőségét is kiváló mértékben kedvezően fogja előmozdítani.

Lássuk most a dolognak ugynevezett üzleti részét, a befektetéseket és a várható jövedelmezőséget.

Megjegyzem, hogy a számítások három különböző szempontból, különböző szakértők által végezettek és csak utólag lettek összehasonlítva. Mindamellert eredményeik teljesen

egybehangzók és ez a körülmény maga tanuskodik legjobban helyességük mellett.

E számításainkban természetesen az egész vonalat Aradtól Gyorkig és onnan egyrésztől Világosig, másrésztől Baraczkáig vettük számításra, mint ahogy tényleg az egész vonalnak kiépítéséről van is szó.

I. Vonat építése és berendezése 700,000 frt.

II. Egy évi üzemiadások 6000 frt.

III. Várható évi bevétel 120,000 frt

vagyis évi tiszta nyereség 600,000 frt, a mi mint a későbbiekből ki fog derülni, a várható tiszta nyereségnek csak legpesszimistikusabban számított alsó határa.

Ez az utolsó tétel közlömben elég fontos arra, hogy kissé részletezzük. Daczára a m. államvasutak kétségtelen statisztikai tapasztalatának, mely szerint a szomszéd forgalmi rayonba eső községek lakosai évenként majdnem mindenütt egyforma pontossággal átlag 12-szer utaznak a szomszédforgalmi központba, mi, daczára a várható sokszorozott forgalomnak, számításainkban Aradról Baraczkáig és Kovaszinczig csak 6-ot, Világostól pláne csak 3-at vettünk alapul és a lehető legnagyobb szükkebltséggel azt tételteztük fel hogy minden aradi ember évenként csak 1-szer rándul a hegyaljára.

Tekintettel keil lennünk ezenkívül a gyümölcs- és piaci termékek szállításából várható haszonra s arra hogy kényelmi szempontokból két kocsiosztályra való beosztást kell majd életbe léptetnünk, miből folyólag az I. kocsiosztály díjtételeiből magosabb jövedelem várható.

Mindezek után kétségtelenül be van igazolva, hogy a tervezett vasutvonal valóságos közszükségletet fog kielégíteni, a vidék és város köz- és magánérdekeit a leg-hathatósabban fogja szolgálni.

Aradváros közgyűlése csak erkölcsi kötelességet fogja tehát teljesíteni, ha a tőle kért igazán minimális és még így is csak inkább névleges hozzájárulásával az eszme létesítését lehetségessé téve a városnak közvetett és közvetlen előnyét, a maga számára pedig az utókor hálás elismerését és dicsőítését biztosítja.

FÉNYES DEZSŐ.

IDOJOSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Szeptember 2. —

Változó felhőzet. — Enyhe. — Helyenként csapadék. — Zivatarok.

HIREK.

Arad, szeptember 2.

Napirend:

Szeptember 2. Szerda. Róm. kath. naptár: Zeno. — Protestáns naptár: Zeno — Görög-keleti naptár (augusztus 21.): Tádé a. — A nap kél 5 óra 22 perczkor, nyugszik 6 óra 37 perczkor. — A hold kél reggel, nyugszik 4 óra 16 perczkor.

Szeptember 6. Az aradi lövészegylet díjlövészetének első napja.

Szeptember 8. Lövész-banket a városligetben este 6 órakor.

Szeptember 8. A rendőrhadnagy állásra való pályaszatok benyújtásának határnapja.

Szeptember 9. Aradváros törvényhatóságának közgyűlése délután 4 órakor.

Szeptember 21. Katonai lövésár Aradon.

Oktober 17. Az aradvidéki tanítóegyesület évi közgyűlése Borosjenőn.

Szabadságharosi emléktárgyak országos mazzema (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10-12 óráig, délután 2-5 óráig. Bemenet díjtalan. Költő-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3-4 óráig és pénteken 11-12 óráig. Helyiség: Polgári iskola. Földszin.

Vonatok indulása Aradról. Budapest felé: Személyvonatok reggel 3.—, d. e. 11.20, este 9.35, tehervonat személyszállítással d. u. 3.58, gyorsvonat 8.18 d. e. Csabáig: 5.10 reggel naponta, 12.— délben (csak pénteken.) Tóvis felé: Személyvonatok 6.30 reggel, 4.30 d. u., tehervonat 7.25 este, gyorsvonat 7.02 este, Sóborsinig: Személyvonat 2.30 d. u., Radnáiig: 6.55 reggel (csak vasárnap, ünnepnapon és búcsúnapokon.) Temesvárig: Személyvonat 6.20 reggel, 11.25 d. e., vegyesvonat 5.— d. u. Szeged felé: Személyvonat 4.45 reggel, 8.45 d. e., vegyesvonat 4.10 d. u. Nagy-Halmágy felé: Személyvonat 6.35 reggel, 4.50 d. u., vegyesvonat 11.55 d. e. Mezőhegyesig: Vegyesvonat 3.20 délután.

Vonatok érkezése Aradra. Budapestről: Személyvonat 6.05 reggel, 8.17 d. e., 3.55 d. u., gyorsvonat 6.52 este. Csabáról (minden pénteken) 7.— reggel. Szolnokról: 8.47 este. Tóvisről: Személyvonat 8.55 este, 6.54 reggel, 10.50 d. e., gyorsvonat 8.08 reggel. Radnáról: (csak ünnep, vasárnap és búcsúnapokon) 9.19 este vegyesvonat, mindennap d. u. 8.12 tehervonat személyszállítással. Temesvárról: Személyvonat 3.44 d. u., 10.55 este, vegyesvonat 10.43 d. e. Szegedről:

Személyvonat 6.42 este, 10.25 éjjel, 8.45 d. e. Nagy-Halm Ágy felől: Személyvonat 8.08 d. e., 6.31 este. Vegyesvonat 11.05 d. e. Mész-hegyesről: Vegyesvonat 12.50 délután.

Az első évforduló.

— Emlékezés László főherozegről. —

Irta: Radó Izé.

Őszi hervadás idején, mikor öreg levél és ifju hajtás sárgulva perog le az avarra, mintha odafönt a kék égboltozaton is meglibbentené szárnyát a pusztulás, s minden fuvalma kioltaná egy-egy csillagszem fényes világát.

Az éjjel csöndes óráiban, mikor elül a lenge szellő s félve simul a kis madár reszkető párjához, odafönt a menyboltozat ragyogó, esüst szegekkel kivert, pocsolya gyémántjegecsekkel ékesített kárpitján, mintha láthatatlan szellemkezek rendeznének tündéri tűzijátékokat, behajítva egy-egy csillagot az űrbe, mely astán mikor ideér a föld légkörébe, millió sugáru szikrázás közt robban apró darabokra, fényvel vonva be az eget, a földet, vagy a morajló tenger miriádnyi vízcsöppeit, melynek mélyében aztán kialszik fényének utolsó fellobbanó világa.

... Őszi hervadás! ... Csillagok hullása! ...

Ilyenkor mindig, így késő ősszel, mikor leáldosik a nap a nyugoti égről s az éjnek fátyola, mint fekete szemfedő borul a világra, ilyenkor van mindig csillagok hullása.

Regék szólnak erről, bus szomorú regék.

Ast mondják, hogy ha egy-egy csillag lefut, mindig egy ember hal meg idelelt a földön. Beteg, sápadt leányok, hervadó ifjak, kiknek lelkéből a romboló kór kioltotta már a remény éltető lángját, keresik — keresik ősi éjszakákon az ő csillagukat.

Ragyog-e még fénye, nem-e halványodott el, ép úgy, mint az ő aranyuk, nem hamvadt-e el lángja, ép úgy, mint a remény az ő szívükből.

Keresik — keresik, de sohasem találják.

Hiszen annyi millió csillag közt, ki is találhatná meg az ő csillagát?

Igy ha letűn egy-egy a magasból s hogyha végig nézzük a ragyogó pályát, melyet egy perc alatt végig fut az égtől le egész a földig, csak sáhaj szakad ki merengő lelkünkben:

— Meghalt egy ifju leány, vagy egy szegény legény!

A nagy mindenségen átfutó szálai a távol-érzésnek nem sugják meg mindig, hogy a ki most meghalt, testvér, rokon volt-e, vagy talán éppen az, akit oly kimondhatatlanul szerettünk.

Csak mint mikor egyik-másik hurja elpattan a magányban álló szongorának s lassu rezzenéssel hal ki mindörökké belőle a dallam, éppen olyan fájó, utólag igazolt érzélem rezzen meg a szívnek mélyében.

... És hull a csillag ... hull elfogyhatatlanul!

Tavaszzal és télen éppen úgy, mint a nyár után.

Tudósok állítják, magunk is azt látjuk, hogy legnagyobb, legbővebb a csillagok hullása éppen szeptemberben.

Mikor hervad a lomb, mikor a reményt vesztett sorvadó betegek mellére nehezkedik a lég, meggyorsítva a szív lázas dobogását.

És a csillagok csak hullnak ... hullnak; odakünn a temető csöndes világában pedig egyre szaporodnak az ujonnan hányt sírhalmok és azok a bus, szomorú regék megfajzottok lelik a koporsókra hulló göröngyök bántó saájában.

... Csillagok hullása ... őznek szomorú hervadása.

M a e g y é v e annak.

Akkor is lefutott egy fényes, ragyogó, szép csillag az ég sátrkés, borongós kárpitjáról.

Akik látták fényét, aztán fényes utját, a mint nagy félkörben beragyogta a menny sötét-kék mélységét, sáhaj szakadt ki azoknak lelkéből:

— Meghalt egy szép legény!

Pedig milyen sokan látták, sok millió ember nézte félté gonddal annak a csillagnak a fényes ragyogását.

Nem régiben tűnt fel valahol Keleten s aztán elindult fényes tündökléssel föl-föl a magasba.

Alig volt még utja egynegyed részében, egyszer csak egy sötét, komor szeptemberi éjjel leest az égről.

Amint a magasban, százezer mértföldök távolában széttört, mintha millió könyecsep, a tüzes, égő fájdalom sok millió könye hullt volna a földre,

— Kié volt, kié volt — kérdesték fájó szokogással, ijedten — ez a fényes, ragyogó csillag?

A budai vár fölött, lekonyult szárnyával, keszbe temetett arccozal sokogott egy — angyal.

Az arany szegekkel kivert drága koporsóban, lezárt szemekkel, viasszárva arccozal, kezében aranyos fészülettel — fektűt a szegény kis hadnagy.

Aki ott kiterítve fektűt, akit úgy és annyian sirattak meg mélyen, igazán, szívükből fakadó fájó szokogással, azé az ifjú, királyi és magyar daliás, szép leventé volt a lehullott csillag.

Egy esztendő múlt el azóta.

Megint szeptember van, a csillagok hullás évadja.

És Isten a megmondhatója, valahányszor feltekintek a menyboltozatra ilyenkor s látom hullni azokat a szép csillagokat, mindig eszembe jut az a szeptemberi éjszaka, mely meggyőzött arról, hogy annak a fantasztikus népregének ... igazsága van.

M a, [szacrdán fogják felszentelni az arad-megyei Ágyai erdőben azt a kápolnát, melyet József főherozeg és családja kegyeletük kifejezésül építettek azon az örök emlékeztető helyen, hol László főherozeg élte tavaszán oly tragikus véget ért.

A tenegecs család, mint tudósítónk jelenté, tegnap délután érkezett meg Kisjenőre a Kétegyháza feleli vonattal. Velök jött az orleansi herozeg is, Mária Dorottya főherozegnő vőlegénye.

Tegnap már táviratban hoztuk, hogy Mária Dorottya főherozegkisasszony, az orleansi herozeg arája oltárképet festett az Ágyai kápolna számára. A szép menyasszony a mátkaság boldog heteiben is arra a fiatal főherozegre gondolt, aki oly szerencsétlenül járt az Ágyai erdőben s akit az egész ország megsirattott. Az az oltárkép, amelyet a főherozegkisasszony festett, nemcsak művészi ihlet, hanem a testvéri kegyelet munkája is. Libits jószágigazgató vitte le a képet Kisjenőre s helyeztette el a kápolnában a márványoltárra a melyet Borossébesen készíttettek s a mit tegnap délelőtt állítottak fel.

A kápolna felszentelését Oltványi Pál kisjenői plebános fogja végezni. A felszentelésen kizárólag a főherozegi család tagjai lesznek jelen, senki más. Vendégeket, hatóságokat nem hívtak meg; a szülők és testvérek magukra akarnak maradni mély bánatukkal, a melyet még nem tudott enyhíteni az idő.

Kis-Jenő, szeptember 1. (Saj. tud. táv.) József és József Ágost főherozegek, Klótild, Mária Dorottya főherozegnők a korán elhunyt László főherozeg emlékére emelt Ágyai kápolna felszentelésére ma este 7 órakor külön vonaton ide érkeztek. A főherozegek katonai egyenruhában, a főherozegnők mély gyászban voltak. A különvonatot Vas Gusztáv az arad-csanádi egyesült vasutak főfelügyelője vezette.

Az iudóháznál minden ünnepélyesség avagy hivatalos fogadtatás mellőzve lett. Ez volt József főherozeg és fényes családja határozott kívánsága s az uradalom intezőségének fején kívül csak igen kis számú közönség gyűlt egybe a perronon. Az uradalom tisztviselői közül is csupán Liebits jószágigazgató és Ulrich felügyelő s a kisjenői csendőrpáncsnok Szabó jelentek meg, kiket, amint József főherozeg a vonatról meglátott, rögtön hozzájuk sietett és a legnagyobb nyájassággal üdvözölt.

Mikor Szabó őrmester a hivatalos jelentést József főherozegnek megtette, ő fensége a legnyájasabb hangon azt kérdezte tőle: »Hogy van kedves Szabó?»

A pályaudvarról a kastélyba hajtattott a főherozegi család, melyet ez alkalomra már napokkal előbb megfelelő állapotba helyeztek.

A felszentelés holnap reggel kilencz órakor fog végbemenni a legnagyobb csendben és szűk körben, mert a főherozeg határozott kívánsága az, hogy az egész felszentelés szoros magánjellegét a legkisebb mértékben se alterálják.

Szeptember elsejével az »Aradi Közlöny«-re új előfizetést nyitott a kiadó hivatal.

Tisztelettel kérjük az előfizetőinket, a kiknek előfizetése augusztus 31-ével lejárt, hogy a megújításról mielőbb gondoskodni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás álljon be.

Az »Aradi Közlöny«-re bármely naptól kezdve elő lehet fizetni. Mutatvány az ámot egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

— Személyi hírek. Metianu János, aradi gör. kei. román püspök Nagyszebenbe utazott hogy a Gossdu-féle alapítvány bizottságának ülésén és a metropolita-konziisztóriumon részt vegyen. — Institóris Kálmán városi főjegyző tegnap érkezett haza egy heti szabadságról s még tegnap elfoglalta hivatalát. — Kádás Kálmán adóügyi tanácsnok négy heti szabadságra távozott.

— Arad megye legtöbb adót fizetői. A megyei virilisták névjegyzékének összeállításához már hozzá fogtak az alispáni irodában. Tegnap érkezett be az utolsó adóhivatali kimutatás is és — mint értesültünk — Szathmáry Gyula alispán akként rendelkezett, hogy ezeket a kimutatásokat az érdeklődők megtekinthessék s azokra esetleges észrevételeiket már is megtehessek. Szeptember hó 8-ikától 15-ig ugyanis közszemlére lesznek kitéve a vármegye székházánál. Lengyel Sándor dr. aljegyző irodájában, hol bárki megtekintheti. — Az állandó igazoló választmány a felszólamlások felett szeptember 15-ike után két, később meghatározandó napon fog határozni és állapítja meg az 1897. évre érvényes névjegyzéket. Ugyanez ülésen kell jelentkezniük az adó kétszeres beszámítására igényt tartóknak is. Az igazoló választmány ez üléseinek határnapjait közelebbről szintén közölnék.

— Városi közgyűlés. Aradváros köztörvényhatósági bizottsága szeptember havi rendes közgyűlését 9-én délután 4 órakor tartja. Ezen fogják tárgyalni a villamos vasutnak általunk már közölt kérvényét s töltik be a megüresedett rendőrhadnagy állást is.

— Arad város központi választmánya ma délután 4 órakor ülést tart a városháza tanácsstermében. Az ülés tárgyát a választói névjegyzékek elleni felszólamlások megbírálása képezi, a mi tekintve a meglehetősen nagy számban beadott felszólamlásokat — hetven körül — több órát fog igénybe venni.

— Arad vízvezetőke és csatornázása. Tegnap a következő háztulajdonosok jelentették be a polgármesteri hivatalban, hogy házaikban a csatornázás és vízvezetőke elkészült: Pollák Ferenc, Hájek Antal, Lucs Ferenc, Lukácsy Lajos, Dományi József, Gál Ferenc, özv. Magyary Antónia, Schwarz Jenő, Varga József és Hermann Gyula.

— A központi választmány ülése. Aradvármegye központi választmánya tegnap d. e. 10 órakor tartott ülésében vizsgálta át az 1897-ik évre érvényes országgyűlési képviselőválasztók névjegyzékeit és határozott a beadott felszólamlások felett. Az ülésen Szathmáry Gyula alispán elnöklése alatt részt

vettek: Schváb Aurél árvaszéki elnök, Vörös Vidor t. főgyógyász, Issekutz Károly dr. főorvos, Daniél László, Orodynándor, Kintzig János stb. A névjegyzékek ellen beadott felszólamlások az egyes választó kerületek között így oszlanak meg: a pécskai választó kerület községei közül Ó Pécskáról 2, Kisperegről 3, Mácsáról 1 felszólamlás érkezett; a radnai választó kerületből M. Radnáról 1, Ménesről 4, Soborsinból 2 felszólamlás; a világosi kerületből R. Világosról 1, Galsáról 2, Magyaradról 1, Pankotáról 2, Drauczról, Nádasról, Kurtakérről és Silingyiáról 1—1 felszólamlás folyt be; a szentannai választókerületből Uj-Szent-Anna 4, Simánd 2, Elek és Ottlaka 1—1 felszólamlással szerepelt; a kisjenői kerületből csupán Szapáryligetről érkezett be egy felszólamlás; a borosjenői választó kerület 7 felszólamlást adott, 3-at Borosjenő, 1—1-et Borossebes, Govosdia, Csermő és Bohány; a jószáshelyi választó kerületből Nagy-Halmágyról és Kis-Halmágyról érkezett be 1—1 felszólamlás. Hogy a központi választmány mennyire méltányosan járt el a felszólamlások elbírálásánál, bizonyítja az, hogy a negyvenet meghaladó felszólamlás közül csupán négyet utasított el, ellenben 38 felszólamlást a névjegyzékbe felvett. A névjegyzékben felvett választók közül egyet törölt a választmány. Érdekes, hogy az elutasított felszólamlók között van az egyik választó kerület szabadelvű párti elnöke is, aki tehát esserint maga is kimarad az 1897-ik évi választók névjegyzékéből. Minden értelmes ember láthatja tehát, hogy az ellenzéki apostoloknak és hírlapjaiknak osakugyan kemény igazuk volt, mert — a mint a példa mutatja — a központi választmányok lábbal tiporják a törvényt: az ellenzéki pártok rovására a kormánypárt szolgálatába szegődtek.

— Felhívás. Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának tagjai felkértek, hogy a csatornázási járulékok fizetése, és az összeköttetési berendezés elkészítésére vonatkozó határidő tárgyában f. évi szeptember hó 4-én d. u. 5 órakor a kereskedelmi és iparkamara helyiségében tartandó értekezleten megjelenni sziveskedjenek. Kelt Aradon, 1896. szeptember hó 1-én Varjassy József, Müller Károly.

— A villamos telep. A Ganz és társaság által a radnai uton építendő villamos telep munkálatai serényen folynak s mindinkább bizonyosabbá teszik a czég ama tervének megvalósítását, hogy október végén már megkezdhetik a villanyvilágító világítást. Ez a czél tette szükségessé azt, hogy a czég egy ideiglenes gépházat emeljen, amelylyel egyidejűleg azonban megkezdtek — a város kikötésének megfelelőleg — az állandó épületek emelését is. A telep 600 m² nagyságú területtel bír, melyen a tereprajz szerint a következő épületek foglalnak helyet: egy nagy lakóház, két iroda, egy raktár, a hátsó részen a kazánház elkülönítve a gépháztól, a műhely, a mérőszoba, 120 m² nagyságú vízmedence s mellette a 40 m. magas viztorony. Ez a terület a világítási üzem czéljaira szükséges épületek által ki van merítve, úgy, hogy ha az arad-hegyaljai vasut létesül, jelentékeny kibővítést igényel. A munkát Wallach József építőmester vezeti s állandóan 200 munkást foglalkoztat. A villamos telep berendezését a czég a legnagyobb gonddal eszközli s főleg az alkalmazandó villamos gépek által biztosítja czélja biztos sikerét, amennyiben egészen új szerkesztű angol gépeket állít fel, azokat, amelyek jelenleg a kiállításokon vannak kitéve s a kiállítást látja el vil-

lantényvel. E szerkesztű gépek még sehol sem alkalmaztattak s így Arad világvilágítása lesz a legelső, melynek e kipróbált s minden eddig tulszárnyaló gépek adják az áramot.

— József főherceg leánya. A most Kisjenőn időző József főherceg menyasszony-leánya, Mária Dorothea főhercegnő esküvőjét s végleg megállapított intézkedés szerint a schönbrunni kastélyban fogják megtartani. Az esküvő után diszoldadás lesz a schönbrunni népszínházban, a melyben 1873. óta nem játszottak. Ez a színház különben olyan kicsiny, hogy mindössze csak 168 néző fér el benne. Most azonban teljesen újjáalakítják, villamos világításra rendezik be, falait bevonják vörös damaszttal s függönyt is ajat festenek. Az első emeleti erkélyt udvari páholyá alakítják át s jobbról és balról egy-egy kisebb páholyt csatolnak hozzá. A második emeleten is lesz vagy nyolcz páholy s néhány karzati s éksor, úgy hogy 300 nézőt fogadhasson be a színház. Néhány nappal ezelőtt künn járt Schönbrunnban Liechtenstein herceg főudvarmester s megtette a szükséges intézkedéseket.

— A mellőzött Arad. A „Pénzügyi Közlöny“ pár nap előtt tette közzé a pénzügyminiszter ez év június hó 22-én 1907 számú rendeletét, mely szerint Győr, Nagyvárad, Székesfehérvár, Szombathely és Miskolc városok a harmad lakpénzosztályból a másodikba, Nagy-Károly és Versecz városok, Orsova és Uj-Pest községek pedig a negyedik lakpénzosztályból a harmadikba soroztattak. És Arad? Arad még mindig nem érdemes arra, hogy a második lakpénzosztályba soroztassák, pláne mikor Szombathely, Győr és más kisebb város előre rúkol?

— Váradi Antal kitüntetése. A király Váradi Antal dr. az országos színművészeti akadémia igazgatójának, a színművészet és irodalom terén szerzett érdemei elismeréséül, a harmadik osztályu vaskorona-rendet díjmentesen adományozta.

— A püspök utja. Dessewffy Sándor csanádi megyés püspök szombaton a milleniumi ünnepre Szegedre utazik. Ebből az alkalomból a püspök felavatja az ujonnan épített kulturpalotát. A felavatást a szabad ég alatt ünnepi istentisztelet előzi meg, melyet Dessewffy püspök fog ocelebrálni és azután a kulturpalota beszentelése következik. Szegedről a püspök Mákon át Magyar-Bánhegyesre az ottani ujonnan épült templom beszentelésére utazik. Szeptember 18-án Temesvárra érkezik, innen aznap Csávosra a templom beszentelésére utazik, és 19-én megkezdí bérma-körutját. Szeptember 18-án és 19-én a püspök Verseczen, 21-én Oravicán, 22-én Szászabányán, 23-án Moldván fog tartózkodni; visszatér Temesvárra és 26-án a Vaskapu ünnepélyes megnyitására Orsovára utazik.

— Az igazságügy köréből. Az igazságügyi miniszter Gyulai Viktor mária-radnai kir. járásbírósi segéd-telekkönyvvezetőt a nagyhalmágyi kir. járásbíróshoz telekkönyvvezetővé nevezte ki, továbbá Solymosán Illés borosjenői kir. járásbírósi aljegyzőt az aradi kir. törvényszékhez és Markovics János battonyai kir. járásbírósi telekkönyvvezetőt Sátoralja-Ujhelyre áthelyezte.

— Üjön! Nagy a gaudium a délvidéki nemzeti- és néppárti körökben. Üjön, a nagy, Apponyi Albert gróf, a ki honmentő körútjának színhelyét most a mi vidékünkre tette át, hogy egy kis korteskedés essék az új választások javára. A vezér tudja és érzi, hogy a nemzeti párt és az ő hiveinek száma rohamosan összasugorodik, veszedelemben forognak a n... addig feltétlenül biztosnak hitt ke-

rületek is, illő tehát, hogy személyes megjelenésével s ugynevezett politikai nyilatkozatokkal hozzon egy kis életet a gyöngélkedő pártba. Temesvárról jelentik, hogy Apponyi e hó 20-án érkezik oda, a délvidéki nemzeti párt értekezletére, a melyen a vezér újra nyilatkozni fog a politikai helyzetéről. Sokkal komikusabb ennél az, a mit B. Csabáról tudat levelezünk. Ott a hivek igazán várják a vezér megjelenését, mert az ő segítésége nélkül Bánó mandátumából semmi sem lesz. Ime a tudósítás: Megható vizontlátás színhelye lesz a jövő hónap elején Békés-Csaba városa. A csabai kerület képviselője, Bánó József tartja meg a beszámoló beszédét. Ott évv el ezelőtt választotta meg Békés-Csaba Bánó Józsefet s azóta a képviselő csak epedő sóhajait röptethette szeretett kerületébe s a városnak is, fájó szívvel ugyan, de le kellett mondania arról az örömről, hogy szeretve tisztelt képviselőjét falai között ünnepelhesse. De a vizontlátás édes peroze immár nem késik sokáig. Bánó József elmegy Békés-Csabára s beszámol az ötévi távollét keserű fájdalmairól. Vele megy gróf Apponyi Albert is, aki — mint hírlik — politikai nyilatkozatot fog tenni.

— A Wenckheim-uradalomból. Wenckheim Frigyes gróf szekudvari uradalmanak számtartója, Gröpfunger Viktor megbízottsági tag, ezen állásáról lemondott s a temesvári püspöki uradalomnál kapott előkelő állást. Gröpfunger utódjává a gróf Mészáros Gáspár ispánt helyezte át Borossebesről, kasznári előléptetéssei.

— A város szegényei. Napról-napra szaporodik azoknak a száma, kik tandijelengedésért vagy mérséklésért folyamodtak a városhoz. A rendőrségnél Berecz Ferencz rendőrhadnagy, az iskolaszék részéről Bonts Aurél jegyző s a berendelt kisegítő tanítók alig képesek a nagy munkát elvégezni. Eddig 2212 szegény gyermek ingyenes oktatását eszközli a város.

— A pécskai parochiáról. Dessewffy Sándor csanádi megyés püspök Paoski Péter m.-pécskai róm. kath. segédlelkészt Resiczára, Molnár László eddigi szőregi segédlelkészt pedig M. Pécskára helyezte át.

— Áthelyezett és új tanítók. A vallás- és közoktatásügyi magy. kir. miniszter Rigó Mária aradi okl. polgári leányiskolai rajztanítónőt, a kolozsvári állami polgári leányiskolához, a XI. fizetési osztályba segédtanítónővé nevezte ki. — A vallás- és közoktatásügyi magy. kir. miniszter Ostrovsky József és Popperné-Reichenberger Irma okleveles tanítót és tanítónőt, az aradbutytyini állami elemi népiskolához, Sziráky Béla okleveles tanítót, a kisjenői állami elemi népiskolához és Fekete Gyula okleveles tanítót, a maros-solymosi állami elemi népiskolához, rendes tanítónővé nevezte ki.

— Nyolcz hónap óta fizetés nélkül. Mácsáról írják nekünk, hogy az ottani gör. keleti iskola tanítója Opre János, ki 55 év óta eszi már a tanítói kenyeret s egyike a legderékabb és leghazafiasabb gondolkozásu tanítóknak, immár nyolcz hónap óta nem kapott egyetlen krajczár fizetést sem. A községben nyíltan beszélnek, hogy a becsületben megöszült tanítónak az ismeretes mácsai zászlósértési ügyben tanusított hazafias magatartásáért kell ezen a módon meglakolnia. Bármi legyen is az ok, mi magunk fölöttébb botrányos dolognak tartjuk, hogy valaki ötvezt esztendei tanítóskodás után becsülettel megszolgált s amugy is nyomorúságosan szegény fizetéséhez se tudjon hozzá jutni. Varjassy Arpád kir. tanfelügyelő ur — e közleményünk által figyelmessé tette — ismert erélyességével bizonyára módos fog találni arra, hogy ez a szegény öreg tanító ne bűnhődjék olyan kegyetlenül hazafias gondolkozásáért.

— A második szolgálati év. A közös hadgyminiszter, mint a „Wiener Tagblatt“ érte-

sül, az önkéntesek tisztivizsgálóra vonatkozólag érdekes rendeletet adott ki, amely már az idén végbemenő vizagákon is érvénybe lép. A rendelet könnyítésszámba megy azokra az egy-éves önkéntesekre nézve, akik németül, a szolgálat nyelvén, nem tudnak. Eddig azok a tisztjelöltek, akik éppen-séggel semmit sem tudtak németül, a második szolgálati évre is kötelesek voltak. A most kiadott rendelet azonban a németül nem tudóknak megengedi, hogy a vizagát a nyanyelvükön tethessék le. Ebben az esetben a vizgáló tisztnek, a vizgáló-bizottság tagjainak és az elnöki tábornoknak is tudnia kell az illető nyelven. Ha a vizgáló az alkalommal kimutatja, hogy tehetőséghez képest eleget tanult és a vizga letévését illetőleg a szabályok megtanulását csak a német nyelv nem tudása tette számára lehetetlenné, akkor ha magaviselete különben megtefelel, a l t i s z t i minőségben már az első szolgálati év végén tartalékba teszik.

— Cine mintya. Ogrincz Mihály községi oszsz Nadabon — írja levelezőnk — Ung Tógyer földmivest a tilosban találta a lovaival. A oszsz meglelelte a tilosban járó és feljelentette őt az előjárásnál, mely Ungot négy forint pénzbírsággal sújtotta. Ung ezért bosszút forralt s tegnap este, midőn a gyűlőt oszszal a mezőn találkozott, egyenesen neki tartott s kicsavarva a bunkósbotját a kezéből, úgy megütötte a szegény oszszot, hogy oszsz seessett s sörnyet halt. A gyilkos aztán haza felé ballagott örülvén hogy bosszuját kitölthette. A dolog azonban még az este kitudódott s az időközben értesített csendőrség elfogta a gyilkost s bekísérte a kir. járásbíróhoz. Lá z á r dr. kir. járásbíró és dr. Vékony Albert kimentek a helyszínére, hogy az orvosrendőri vizgálatot megejtsék. Ez már a második gyilkosság rövid idő alatt.

— Tűzek a megyében. Ifj. Kovács András szentpáli lakos kertjében levő egy asztag buzáját 70) forint értékben eddig ismeretlen tettesek felgyújtották. Az asztagból egy szál nem maradt épen. Különböző biztosítva volt az „E”-ő magyar általános biztosító társaság-nál a kár erejéig. — A nyomozást a csendőrség megindította a tettes kiderítése iránt, de mindeddig eredményre nem jutott. — M o r o v i t z Jakab pankotai lakosnak a község határában levő buzakaszlat eddig ki nem derített tettesek felgyújtották. A buzakaszlat teljesen elégett. A kár 960 forint. — K o v n á n Mátye borosjenői lakos házába a hétfő déli óriási vihar alkalmával a villám becsapott s porrá égette. A kár 223 forint. A ház biztosítva volt.

— A sertésvész Makón. M a k ó n — mint írják — ijesztő mérvben lépett fel a sertésvész újból. A város zár alatt van s a rendőrség a legkevesebb körü óvó intézkedéseket tette meg.

— Kölcsey könyvtár. A Kölcsey-egyesület könyvtára, ma (szept. 2-án) zárva van. Az elnökség.

— Meglopták. P o p o v i t s Mitru barakonyi lakos keszvesen fizette meg azt az egyszeri könnyelműségét, hogy ládáját, melyben pénzt tartotta, nem helyezte biztonságba hanem a tornácra felelte. Mire egy-kettőt fordult, már meg volt a baj. A láda ugyan ott állott a helyén, de feltörve s kiüresítve, 250 frjtát loptak el belőle eddig ismeretlen tolvajok. A vizgálatot megindították.

— Czigányélet. Vig élet a czigányélet s a mi a földolag, roppant változatos. A czigány spiritus a legkülönbözőbb módokat képes kitalálni arra, hogy elűzze az unalmat. Mert az unalom az ő leggyűlöltebb ellensége. Ha a czigányt az unalom győzri, akkor valami sensation törti a fejét vagy lop, vagy rabol, vagy gyilkol vagy úgy tesz, mint tették az i g n e s d i dádek. Mert nagyon unakostak a K i r p ó c s testvérek s ennél fogva nagy sensation törték a fejüket. Legkevésbé győzörte az unalom a Juon fut, tehát ő neki jutott a legkevesebb az aktiv szerepből. Minden megbeszélés vagy ok nélkül, a másik hat fivér egyszer csak neki támadt a Juon funak s ki vasvillával ki meg sátorfával rövid két peros alatt úgy eldöngötték az édes testvért, hogy az félálbal már a másvilágon botorkált. A kedélyes mulatságot a csendőrség zavarta meg, mely a sors különös intézkedésénél fogva éppen arra vetődött s nagy

nehézen kiszabadította az áldozatot a hat vasvillás kezéből.

— Rövid hírek. Győrött és vidékén tegnap nagy felhőszakadás volt. Mint Győröttől táviratozzák, a kiömlő nagy víztömeg Gyömöre és Szemere közt a vasuti töltést elmosta, minél fogva a közlekedés fennakadt. — Alsó-Kubinból telegrafálják, hogy Jurcsák József zakamezei körjegyzőt nagyobb összegű adópénzek elsikkasztása miatt állásától felfüggesztették. — Bécsből jelentik, hogy a bányamunkások Prágába gyűlt delegátusai elhatározták szeptember végére az általános sztrájkot. — Lembergől telegrafálják, hogy a galicizai-lengyel határon a csevdörök le tartóztaták Csekalski drt, a lengyel író és ügyvédet, és a varsói csitadellába kísérték. Csekalski nejét Petrikovban tartóztatják le.

HYMEN.

Beamter Emil temesvári gabonakereskedő tegnap délután kötött polgari házasságot Lux Hermann, aradi lakos leányával, Zelmával. A jegyeneket S k o n d y Béla anyakönyvvezető adta össze.

MULATSÁGOK.

(=) Millenniumi mulatság. Szépen sikerült millenniumi mulatságot rendeztek augusztus hó 29-én M.-Dombegyházán — írja ottani levelezőnk — az ottani vendéglőben. Két fiatal ember, ifj. Lá z á r János és K o v á c s Károly rendezők egyet gondoltak s három nap alatt olyan takaros nyári mulatságot rendeztek, melynél lényesebbet ugyan láttunk már, de kedélyesség és fesztelen jó kedv tekintetében a legsikerültebb városi mulatságok között is az első hely illati meg. A talp alá valót a kevermesi cigány zenekar szolgáltatta. A mulatságon — melynek reggeli 5 órakor volt vége — a következő hölgyek voltak jelen:

A s s z o n y o k : Filperger Györgyné, ösv. Papp Károlyné, Hanacsek Béláné (Arad.) Filperger Margit, Rajky Minálné, Baláss Mihálné, Labdás Péterné, Gémes Istvánné.

L e á n y o k : Filperger Hermina, Filperger Ilona, Papp Blanka, Margit, Essti, Weil Berta, Szerkerke Róza, Benda Inina (Arad) Károlyi Mariska, Stern Margit, Regina, Ignác Róza.

TÁVIRATOK.

A főrendiház.

Budapest, szept. 1. (Saj. tud. táv.) A főrendiház közjogi bizottsága változatlanul elfogadta a kuriai bírászkodásról szóló törvényjavaslatot.

A csár kitüntetése.

Budapest, szeptember 1. (Saj. tud. táv.) A csár A p p o n y i Lajos gróf magyar udvarnagynak a fehér sasrend nagykeresztjét adományozta.

Fejérvár és Kasits.

Budapest, szeptember 1. (Saj. tud. táv.) A „Magyarország” mai száma azt a meglepő hirt közli, hogy Fejérvár Géza három honvédelmi miniszter felszólította Kasits Pétert, hogy hivatalát a honvédelmi miniszteriumban foglalja el újra. Hogy e hirt képtelenségével tulszarnyalja a legvadabb phantázia határát is, ahhoz nem kell kommentár.

Eltemetett munkások.

Budapest, szeptember 1. (Saj. tud. táv.) Nagy szerencsétlenség történt ma délelőtt Budapesten a Garay-téren.

A múlt hónap elején a Garay-tér és Murányi-utca sarkán volt házat lebontották s heiyére Ott a Nándor emeletes bérházat építet. A munkálatokat A c k e r l János pallér vezette. A telek szomszédságában, a Murányi-utca 28. sz. a levő emeletes házat egy öt méternyi kőfal választja el. A napszamosok az alapozási munkálatot végezték s hozzáfogtak az említett kőfal mellett az ásáshoz. Fél

10 óra felé nagy robajjal beomlott a fal, s maga alá temette az ott dolgozó husz napszamosot. A sebesülteket ezután nagy munka árán sorra kiszabadították a tűzoltók, meg az ott levő napszamosok. K o v á c s Andrást, több gyermeknek az atyját, halva huzták ki a romok alól. A szerencsétlenség okát illetőleg több verzió van. A tanuk szerint valószínű, hogy a fal a tegnapi esőzés következtében lazult meg, mások szerint pedig azért dőlt be, mert nem volt kellőleg alátámasztva. A sebesülteket a Rókus-kórházba vitték, a halott K o v á c s Sándort pedig a törvényszéki orvostani intézetbe. — A helyszínén megjelent bíróság és rendőrség már eddig is kiderítette, hogy vétkos gondatlanság forog fenn, a melyért főleg A c k e r l János a felelős.

Lobanov halála.

Kiew, szeptember 1. (Saj. tud. táv.) Az orosz külügyminiszter halála eléggé különös körülmények között következett be. Amint ugyanis a csár vonata Sapodovszka állomás felé közeledett, a csárnak kedve támadt a közeli erdőben egyet sétálni; megállította a vonatot és valamennyien, Lobanov is kimentek az erdőbe sétálni. Itt az erdőben lett Lobanov rosszul, sietett vissza a vonathoz, lefeküdt, de mire orvost hívtak, az orosz külügyminiszter meghalt. (Tekintettel arra, hogy a hasonló uralkodói utazások menete hajszálpontosságra meg szokott állapítva lenni, érdekes volna tudni, mi oka lehetett a csárnak, hogy azt az erdőt annyira megkivánta, hogy az egész menetrendet megzavarta miatta? A szerk.)

Török-bolgár lövöldözés.

Szófia, szeptember 1. (Saj. tud. távirata.) A második hadosztály parancsnoka jelentést küldött a török csapatok által elkövetett újabb határsértésről, mely 27-én este történt. Adabasika helységnél, a török csapatok és bolgár örk között 24) órán át élénk tüzelés folyt Kavlik mellett, mely a határtól két kilométernyire bolgár területen fekszik, egy török tiszt és több török katona megöltetett. A bolgár részről egy ember sem sebestült meg, közelebbi részletek még hiányoznak. A parancsnok jegyzőkönyvet véte-tett föl az esetről.

Szófia, szeptember 1. (Saj. tud. táv.) Philippopolisból egy zászlóalj gyalogságot és ötven főnyi lovasságot küldtek a határra az ottani csapatok megerősítése céljából.

Szerb agitáció.

Szalonik, szeptember 1. (Saj. tud. táv.) Ó-Szerbiából ideérkezett hírek szerint, számos belgrádi ügynök érkezett oda, kik izgatják a népet, hogy ez által zavargásokat idézzenek elő. — Az illetők azon hirt terjesztik, hogy szerb csapatok fognak nemsokára a tartományba bevonulni. Az uszkübi szerb konsulat, melynek élén R i e s t i c s Mihály ismert szerb agitátor áll, ez ügyben igen gyanus szerepet játszik.

A bőkezű szultán.

Konstantinápoly szept. 1. (Saj. tud. táv.) A szultán sajátjából térítette meg a kifosztott európai kereskedők kárát.

Török vérengzések.

Heraklion, szeptember 1. (Saj. tud. táv.) A tegnapi nap folyamán újabb nagyobb vérengzések voltak. Nap nyugta előtt ugyanis egy török csapat berontva a görök pap házába azt kirabolták s a papot megkötözve elhur-

ozták. Ezt látva néhány görög lelkészük segítségére akart lenni, de a törökök pisztolylövésekkel elriasztották őket. Ezek több irányban elszaladva segítségért körülbelül 300-an tértek vissza a veszedelem színhelyére, de már későn, mert a törökök a görög papot égő anyagokkal bekent faoszlophoz kötötték s épp a megérkezés pillanatában gyújtották meg. A görög pap óriási szenvedések között halt meg. A görögök az iszonyu tett láttára megdühödv, neki rontottak a törököknek, mire óriási vérengzés támadt. A görögök valamennyien megölettek a sokkal nagyobb számban levő törökök által. A halottak száma meghaladja a 400-at.

Konstantinápoly, szept. 1. (Saját tud. táv.) A török katonák garázdálkodása egyre nagyobb mérvet ölt. Ma a galatha városrész újabb harcoknak volt színhelye, melyben a törökök halomra mészárolták le az örményeket. Az utcákon nagy csapatokban voltak láthatók török katonák, a mint a halálra rémült örményeket folytonos szidalmak és ütések között maguk előtt hajtották. Az örmény kerületekben török csolnakosok és kurd munkások szörnyű öldöklést visznek végbe nem kímélve sem az asszonyokat a gyermekeket. Allítólag valamivel 3000 örmény lett a mai vérengzés áldozata.

Konstantinápoly, szeptember 1. (Saját tud. táv.) A nagykövetek konzuljaikkal igyekeznek a rendőrségnek segédkezet nyújtani a nyugalom helyreállítására.

Konstantinápolyi menekültek.

Athén, szeptember 1. (Saj. tud. távirata.) A Konstantinápolyból idemenekültek száma meghaladja 10.000-et. Az illetőket az iskola épületében és kaszárnyákban helyezték el, s tartásdíjuk egy részét a kormány adta segítségből, más részét pedig a nyilvános aláírás útján betolyó összegből fedezik.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Eladásra szánt európai és amerikai szőlővesszők bejelentése.

— Az aradhegyaljai szőlőbirtokosok figyelmébe. —

Hogy a szőlővesszők eladása a termelőknek megkönnyíttesse és hogy azok, a kik akár európai, akár amerikai szőlővesszőket vásárolni óhajtanak, a létező szőlővessző-készletekről idejekorán tájékozást szerezhessenek, a folyó év őszén is mind a hazai, mind az amerikai fajtájú eladó szőlővessző készletekről hirdetést fognak kibocsátani a földművelésügyi m. kir. miniszterium.

Felhívataknak ennél fogva mindazok a szőlőbirtokosok, a kik teljesen megbízhatólag fajtázták európai vagy amerikai szőlővesszőkkel rendelkeznek, hogy készleteiket, fajta minőség (sima vagy gyökeres vesszők) és mennyiség (szarut a termelési hely (vármegye, község, vasút és postaállomás) és az ezenkénti eladási árak megjelölésével, az árakba a osomagolás és a feladó vasúti állomáshoz való szállítás költségét is beleértve, kizárólag a ménesi vinczellériai igazgatóságához lehetőséggel, de legkésőbb a folyó évi szeptember hó 10-ig jelentse be.

Mint hogy a miniszterium a bejelentendő készletek közzhírré tételével nemcsak az eladók, hanem a vevők érdekeit is előmozdítani kívánja, figyelmeztetnek a termelők, hogy csak kifogástalanul jó minőségű készleteket és valószínűleg teljesen megfelelő fajtásúakat és minőségüket jelentsenek be s hogy megfelelő eladási árakat állapítsanak meg, mert a kibocsátandó hirdetésbe csak a minőség vagy fajtás tisztaság tekintetében kifogás alá nem eső vesszőkészletek fognak felvétetni, s ezek is csak akkor, ha értük az állam állapotát egyévi árszabályozás nézve megállapított egyévi árakat több mint 50 százalékkal túlhaladó árak nem követelhetnek.

A bejelentett szőlővesszők kifogástalanul jó minőségűek és fajtászerinti azonosságúak a bejelentő felkötlen felelősséggel tartozik s e tekintetben a miniszterium is fentartja magának azt a jogot, hogy a hirdetésbe fel-

veendő vesszőkészletekre nézve mind a minőséget és fajtászerinti azonosságot, mind a mennyiséget illetőleg szakhözsegi útján bármikor meggyőződést szerezhessenek.

Azok a vesszők, a melyek átmérője négy (4) milliméternél kisebb, vagy tizenöt milliméternél nagyobb, s ezeken kívül a honaljajtások egy általán nem hozhatók forgalomba.

Az ekként bejelentendő készletek nyilván tartása s az egyes megrendelőknél a bejelentőkhöz utalása iránt a miniszterium annak idején hirdetés útján s esetleg más megfelelő módon is intézkedni fog. Félreértések elkerülése végett azonban különösen és nyomatékosan hangsúlyoztatik, hogy a bejelentett vesszőkészleteket a miniszterium sem megvásárolni, sem közvetítésre átvenni nem fogja, s hogy azok értékesítésére vagy a miniszterium által való átvételre abból, hogy a bejelentés megtétetik, és a bejelentett készletek a hirdetésbe felvételtek, semmi következtetés nem vonható s a bejelentés tisztán arra szolgál, hogy a vesszőt kereső közönség a beszerzési forrásokhoz utaltathassék.

A bejelentések teljesítésének könnyítése czéljából külön bejelentési izek adatnak ki. Ezen bejelentési izek bélyegmentesek s a rovatok megfelelő kitöltése mellett a bejelentő sajátkezű aláírásával ellátva a ménesi m. kir. vinczellériai igazgatóságához nyújtandók be.

Ily bejelentési űrlapok az Aradi gazdasági egyesület hivatalánál is (Aradi gazdalmi utca, Minorita-palota) ingyen kaphatók.

Az aradi gazdasági egyesület.

Budapesti áru és értéktőzsdé.

— Gyenes Lajos közlése. —

Budapest, szeptember 1.

G a b o n a ű z l e t: Buzát ma jól kínáltak, a vételkedv mérsékelt volt s az irányzat változatlan maradt. Elkelt 5500 métermáza buza változatlan napi árakon.

H a t á r i d ő ű z l e t: Amerikából $\frac{3}{8}$ ots alacsonyabb árfolyamokat jeleztek, nálunk változatlanul indult az üzlet, de később a tejjesen derült időjárásra, s a gyenge vásárlásokra pár krajozárral ellauyhult: lanyhán zárult is.

Zárul 12 órakor:

Őszi buza	6.84—6.86
Tavaszi buza	7.19—7.20
Buza május—júniusra	—
Tavaszi tengeri	8.90—8.92
O. si tengeri	—
Tavaszi zab	—
Ossi zab	5.29—5.80
Tavaszi rozs	—
Ossi rozs	5.90—5.92
Tavaszi repce	16.90—10.95

E r t é k t ő z s d é: Igen szilárd külföldi zárlatokra nálunk is tetemes szilárdsággal indult az üzlet a mit még az élénk vásárlási kedv fokozott.

Zárul 12 órakor:

Osztrák hitelrészvény	372.20
Osztrák-magyar bankrészvény	401 —
Osztrák államvasut	306 75
Lombard	—
Jelzálog hitelbank	—
Rima-Murányi	—
Villamosvasut	—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok.

— Augusztus 31. —

Hizott sertésárak: I. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (sulyban) — sertésárak. Fialat nehéz (páronként 820 kilogramm felüli sulyban) — krig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm sulyban) 54—55 krig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő sulyban) — krig. (páronként 400 kilogramm felüli sulyban) — krig. Öreg közép (páronként 300—400 kilogramm sulyban) — krig. Közép (páronként 220—220 kilogramm sulyban) — krig. Könnyű (páronként 200 kilogramm terjedő sulyban) — krig. II. Magyar szodett: Nehez (páronként 220 kilogramm terjedő sulyban) — krig. Sertés-létszám: 1896. évi augusztus hó 28 fu volt készlet 3222 darab, 1896. évi augusztus hó 29 én felhajtott — darab, 1896. évi augusztus hó 29-én elszállított 403 darab, 1896. évi augusztus hó 31-én maradt készletben 2819 darab. — A hizott sertés üzletirányzata: Változatlan.

Budapesti gabnatózsdé.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 1. d. u. 6 ór.

Buza bánási új	—
Buza tiszavidéki	7.05—7.40
Buza pestvidéki	7. — 7.35
Buza fejmegyei	7. — 7.35
Buza bácskai	7.05—7.45
Rozs új, elsőrendű	6.20—6.30
Rozs új, másodrendű	6.10—6.15
Arpa takarmány	4.20—4.50

Arpa égetni való	5.30—5.90
Arpa sörfőzdei	6.40—5.70
Zab	5.50—5.75
Tengeri bánási	8.80—8.90
Tengeri másnéma	8.70—8.75
Káposzta-repce bánási	9.90—10.50
Köles	—
Buza március—április	7.19—7.21
Buza szeptember—október	6.85—6.86
Buza május—június	—
Rozs szeptember—október	5.91—5.98
Tengeri május—június	8.90—8.93
Tengeri július—augusztus	8.85—8.87
Tengeri októberre	—
Zab március—április	5.59—5.61
Zab szeptember—október	5.28—5.29
Káposzta-repce augusztus—szeptember	10.90—11.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1896. szeptember 1.

Magyar aranyárú	122.—
Magyar aranyárú	99.25
Magyar arany $4\frac{1}{2}\%$	123.—
Magyar ezüst $4\frac{1}{2}\%$	101.50
Magyar keleti vasut 1876.	121.75
Magyar földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyereségy-sorsjegy kölosón	158.—
Tiszszabályozási és szegedi kölosón	139.50
Osztrák papírjárdék	101.75
Osztrák járadék ezüst	101.75
Osztrák járadék arany	128.25
Koronajárdék	101.—
1860-iki államsorsjegyek	145.50
Osztrák-magyar bankrészvény	962.—
Magyar hitelbank részvény	896.50
Osztrák hitelbank részvény	870.—
Osztrák-magyar államvasut	865.25
20 franko arany (Napoleon'sor)	9.48
Német birodalmi márk	58.60
London	119.55
Páris	47.40

S z e z ű z l e t.

— Szeptember 1. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban ayers szesz 50 forint 50 krajozár, kosinyber 51 forint — krajozár hordó nélkül, per 100 liter $\frac{1}{2}\%$ beleértve 35 frt fogyasztási adót. Száritott moslák 5 frt 20 kr. métermassáuként.

Felelős szerkesztő: **Vass Géza.**

NYILTTÉR.*

Az „Aradi Közlöny” folyó hó 1-én 201. számú lapjában megjelent hirdetmény, melyszerint a waggonyári vasöntő mester elbocsájtatik és helyébe Kulhánek József veszi át a vasöntő mesteri állást, ezennel hazugságnak nyilvánítjuk, mert Müller Vilmos öntő mester ur továbbra is állásában megmarad és elbocsájtására nézve semmiféle ok sem forog fenn.

Az igazgatóság.

1243

Alólírott ezennel kijelentem, hogy kiskoru fiam Springer Dezső által csinált semminéven nevezendő adósságot helyette nem fizetek ki. Mindazok, kik ezen kijelentésem dacára beleegyeznek nélkül neki hitelleznek, követelesek izekkel hozzám hiába fognak fordulni, mert azokat nem fogom elismerni.

Kelt Szabadkán, 1896. szept. 1-én.

1241

Springer József.

* Az ezen rovat alatt közzétettéért nem vállal felelősséget a szerk.

A munkácsi uradalom gyógyvizei

bazánk legkitünőbb forrásai közé számítatnak és elsőrendű orvosi szaktekintélyek által a legjobbnak ajánlatnak és pedig:

a SZOLYVAI

forrás

köszvény és gyomorhajok
specificuma

hólyagbajoknál, vesekőnél, húgyhomoknál, a légutak hurutos bántalmainál, sárgaságnál s. elzsírosodás ellen stb.

E két víznek védjegye.

a POLENAI

forrás

köszvénynél, a húgyutak hurutos bántalmainál, Diabetesnél, torok, gége és hörgők hurutjainál, gyomor- és bél-bajoknál Chlorosis Atonia stb.

A „LUHI ERZSÉBET“ forrás medve védjeggyel.

rendkívül kellemes ízű és üdítő savanyu-víz. A légző szervek idült hurutos bántalmainál tulságos gyomorsav képződésnél

védjegye.

idült gyomorhurutnál, étvágytalanságnál, fertőző járványos betegségeknek, mint diaeteticus ivó víz.

Kapható: Aradon és környékén minden kiválóbb fűszer és csemegekereskedésben.

Főraktár az egész délvidékre Temesvártt:

Pápaffy Szever urnál

hol kereskedők részére az uradalom által megcsabított legjutányosabb árban szolgáltatnak ki ezen vizek. 1287

Arad Gáj kölváros alkaptányi hivatalától.

1821/1896. alkap,

Hirdetmény.

Arad Gáj kölvárosban e hó 30-án reggel egy darab 6 hónapos, pejsztrü, jegytelen herélt csikó bitangsága felfogatott s ha tulajdonos tulajdonjogát idevonatkozólag 8 nap alatt igazolni nem fogja mint gazdátlan nyilvános árverésen eladni fog.

Arad Gáj, 1896. augusztus hó 31-én.

Madarász
alkaptány.

762/1896. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város közönsége tulajdonát képező kisebb földterületek bérbeadása iránt f. évi szeptember hó 7-ik napján d. e. 10 órakor árverést tart.

Bérbeadás alá kerülnek:

1. a jelenleg Igaz István által bérelt nagylegelőbeli 102. számú 5 hold föld, kikiáltási ár holdankint 18 frt 50 kr. évi bér.

2. a jelenleg Jovanov György által bérelt nagylegelőbeli 67. sz. 5 hold föld, kikiáltási ár holdankint 14 frt 60 kr.

3. a jelenleg Argyelán Tódor által bérelt gulyalegelőbeli 49. sz. 5 hold föld, kikiáltási ár évenként 22 frt.

4. a jelenleg Kurticsán Lázár által bérelt gulyalegelőbeli 30. sz. 5 hold föld, kikiáltási ár évenként és holdankint 17 frt 30 kr.

5. a jelenleg G. igoreszk Illés által bérelt gulyalegelőbeli 51. sz. 5 hold föld, kikiáltási ár évenként és holdanként 19 frt.

6. a jelenleg Kohn Samu által bérelt gulyalegelőbeli 33. sz. 5 hold föld, kikiáltási ár évenként és holdankint 18 frt 50 kr.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban. Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1896. augusztus hó 24-én tartott üléséből.

Kiadta:
Vannay,
aljegyző.

Alírott az aradi Zenedéhez szerződtettem a

zene-elmélet, összhangzattan

és czimbalom tanítására.

Miután magán leczkéket is óhajtok adni, kérem értekezés czéjából lakásomra (**Simay-féle gőzfürdő épület I. em. 9. ajtó**) vagy **Krispin József** zenede-ig zgató urhoz fordulni.

Purcsi János,

1244

zenedei tanár.

773/1896. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a Kis Ernő-utczai árvaház vaskerítésének elkészítése és szállítása iránt f. é. szeptember hó 7-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár:

1. A vasrácszat és vaskapu elkészítése és elhelyezésére nézve 1156 frt.

2. A cementfedlapok szállítására nézve 170 frt 40 kr.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási-ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1896. évi augusztus hó 31-én tartott üléséből.

Kiadta:
Vannay Gyula
aljegyző.

Az Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Alírott az aradi zenedéhez szerződtettem az ének és zongora tanítására, miután

magánleczkéket

is óhajtok adni, kérem értekezés czéjából akár hozzám lakásomon (**Templom-utca 7. sz.**) akár **Krispin József** igazgató urhoz fordulni.

Özv. Vargáné Áramfy Paula

énekesnő,

Káldy Gyula m. kir. opera igazgatójának tanítványa.

1242

Szent-Terézia, czukrozott vértisztító és hajtó-labdacsok.

Fájdalom nélkül hatnak és mindennemű káros anyagtól mentesek. Bármikor is bevehetők. Gyermek is aggály nélkül szedhetik.

Rövid idő alatt a meglepőbb sikert eredményezik. Kitünőnek bizonyultak gyomor fájdalmak, hámorhoidák, szorulás, májbaj, étvágytalanság, szédülés, vértódulást, felfúvódást, felbőfögés, gyomorégés és vese-bajoknál.

Tisztítják a gyomrot a nyálkától, melyek emésztési nehézséget, fejfájást, gyomorfájást, émelygést eredményeznek. **Ára 15 kr.** Csak is akkor valódi, ha minden dobozon a Szent-Terézia képe látható.

Készíti:

Földes Kelemen
gyógyszertára ARADON.

Raktára nevezetesebb orvosi-
és gyógyszerészeti különleges-
ségeknek.

766/1896. gazd. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a vásártéren emelendő vendéglő épület felépítésével kapcsolatos munkák eladása iránt folyó évi szeptember hó 7-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár:

1. a föld, kömüves, kőfaragó és tető fedő munkára nézve 6452 frt 58 kr.

2. az ács munkára nézve 1702 frt 59 kr.

3. a bádgos munkára nézve 735 frt 36 kr.

4. az aczталos munkára nézve 786 frt 84 kr.

5. a lakatos munkára nézve 1674 frt 50 kr.

6. az üveges munkára nézve 63 frt 59 kr.

7. a szoba festő-mázoló munkára nézve 263 frt 24 kr.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja s ha a borítékon megvan jelölve, hogy az ajánlat mely munkára vonatkozik.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1896. évi augusztus hó 24-én tartott üléséből.

Kiadta:
Vannay,
aljegyző.